

Διάρκεια 1 διδακτική ώρα

Στόχοι

Σκοπός των δραστηριοτήτων των τραγουδιών που δουλέψαμε όλη τη σχολική χρονιά ήταν οι μαθητές να μάθουν να συζητούν και να ακούν τους συμμαθητές τους (πολύ βασικός στόχος για ένα σχολείο που απαρτίζεται από 100% μαθητές Ρομά), να αναγνωρίζουν τι είναι παραδοσιακό τραγούδι, να μπορέσουν να συνδυάσουν επιτυχώς τη μουσική με τον λόγο και την κίνηση, να διαπιστώσουν το βαθμό σύνδεσης όλων των παραπάνω και να διαμορφώσουν θετική στάση για το παραδοσιακό τραγούδι. Όλα τα παραπάνω αναφέρονται παιδαγωγικά και στο συναισθηματικό και στο γνωστικό και στον ψυχοκινητικό τομέα.

Περιγραφή

Αρχικά εντοπίστηκε ο τόπος καταγωγής του τραγουδιού στο αντίστοιχο γεωγραφικό διαμέρισμα στο χάρτη της τάξης. Έγινε ανάγνωση των στίχων 2-3 φορές από τους μαθητές και εξήγησα ορισμένες λέξεις που δεν γνώριζαν οι μαθητές τι σημαίνουν όπως για παράδειγμα η λέξη μαχαλάς* που είναι στο στίχο του τραγουδιού. Συζητήσαμε για τον ρυθμό του κομματιού (2/4) και θύμιζε στους μαθητές το βήμα της παρέλασης εν-δυο. Με κινήσεις των ποδιών στην τάξη κάναμε αναπαράσταση του ρυθμού. Με κινήσεις έγινε και η αναπαράσταση των στίχων προτού βέβαια συζητήσουμε τι διαδραματίζεται και πού.

Διακρίναμε ότι περνάει μέσα από κάμπους και χωράφια με ελιές ένας νεαρός για να πάει να προσκυνήσει σε ένα μοναστήρι. Στο συγκεκριμένο μοναστήρι πηγαίνουν κοπέλες και πήγε κι εκείνος να λειτουργηθεί. Πηγαίνοντας βλέπει μια μηλιά γεμάτη μήλα και πάνω μια κοπέλα στο δέντρο. Ο νέος δείχνει με τα λόγια του ότι την ερωτεύτηκε κι εκείνη του πετάει μήλα πάνω από το δένδρο. Εκείνη του λέει ότι είναι παντρεμένη με δυο μικρά παιδιά κι ότι ο άντρας της την δέρνει και εξομολογείται την κατάσταση στην οποία βρίσκεται. Πρέπει να σημειωθεί ότι στα περισσότερα παραδοσιακά τραγούδια γίνονται αναφορές για την φύση την αγάπη και τον έρωτα. Έτσι συζητήσαμε παρόμοιες εμπειρίες με τους μαθητές μέσα στην τάξη αν έχουν επισκεφτεί χωράφια με δέντρα και μέσα από τις εικόνες που είχαν χαράχτηκε και ο στίχος στη μνήμη τους.

Κατόπιν σηκωθήκαμε όλοι όρθιοι και οι μαθητές μιμούνταν τις κινήσεις μου. Το τραγούδι παιζόταν από CD την ώρα που εμείς επαναλαμβάναμε πολλές φορές το τραγούδι μαζί με τις κινήσεις. Όταν οι μαθητές με αρκετές επαναλήψεις έφτασαν στο σημείο να έχουν μάθει καλά τα λόγια με τις κινήσεις και την αναπαράσταση των στίχων, τότε ήταν σε θέση να το τραγουδήσουν και με τη βοήθεια του αρμονίου μας.

Η κίνηση βασίστηκε: α) Στο ρυθμό και β) Στο κείμενο του τραγουδιού.

Θεμελιώδεις διαθεματικές έννοιες στη δραστηριότητα είναι: του ήχου, της παράδοσης, του πολιτισμού και της επικοινωνίας καθώς και η προέκταση στη γεωγραφία, τη γλώσσα, την φυσική αγωγή αλλά και τα εικαστικά (το τελευταίο δεν υπήρξε χρόνος για να το συνδυάσουμε, οπότε επικεντρωθήκαμε στην αναπαράσταση των στίχων των τραγουδιών μέσα από κινήσεις και μίμηση).

*μαχαλάς (λαϊκότροπα) = γειτονιά-συνοικία

Αξιολόγηση

Η συμμετοχικότητα των μαθητών και ο ζήλος που έδειξαν κατά τη διάρκεια διεξαγωγής της δραστηριότητας είχε ως αντίκτυπο ένα εξαιρετικό αποτέλεσμα στην παράσταση αλλά και κατά τη διάρκεια των μαθημάτων. Οι μαθητές ευχαριστήθηκαν το αποτέλεσμα τους που πέτυχαν με κόπο και πολλές πρόβες και διασκέδασαν μέσα από την προσπάθεια τους.

Υπό άλλες συνθήκες η δραστηριότητα θα δουλευόταν από τους μαθητές ομαδικά και θα μπορούσε η κάθε ομάδα να έχει το ρόλο της (αν είχαμε 3 ομάδες η μία θα αναλάμβανε το κομμάτι της μουσικής, η άλλη της κίνησης και η 3^η ομάδα θα μπορούσε να ασχοληθεί με το ενδυματολογικό κομμάτι της δραστηριότητας. Επίσης οι μαθητές θα μπορούσαν να κατασκευάσουν με απλά υλικά και κάποιο παραδοσιακό μουσικό όργανο.)

Στίχοι του τραγουδιού

ΠΕΡΑ ΣΤΟΥΣ ΠΕΡΑ ΚΑΜΠΟΥΣ

Πέρα στους πέρα κάμπους (3) που είναι οι ελιές
είν' ένα μοναστήρι (3) που παν' οι κοπελιές

Πάω και ἄγω ο καημένος (3) για να λειτουργηθώ
να κάνω το σταυρό μου (3) σαν κάθε Χριστιανός

Στο περιβόλι μπαίνω (3) και βλέπω μια μηλιά
με μήλα φορτωμένη (3) και πάνω κοπελιά

Της λέω έλα κάτω (3) να χτίσουμε φωλιά
μα εκείνη κόβει μήλα (3) και με πετροβολά

Ρωτώ ξαναρωτώ τη (3) ἄπο που ἄσαι κοπελιά
από εδώ κοντά ἄμαι (3) π' αυτόν τον μαχαλά

Μα έχω γέρον άντρα (3) και δυο μικρά παιδιά
π' ολημερίς με δέρνει (3) έχει σκληρή καρδιά

Βαρύ σταμνί μου δίνει (3) κι ένα κοντό σχοινί
ν' αργήσω να γεμίσω (3) για να βρει αφορμή

Άλλα παραδοσιακά τραγούδια που προτείνεται να αξιοποιηθούν με παρόμοιο τρόπο

ΜΗΛΟ ΜΟΥ ΚΟΚΚΙΝΟ	ΕΝΑ ΝΕΡΟ ΚΥΡΑ ΒΑΓΓΕΛΙΩ
Μήλο μου κόκκινο ρόιδο βαμμένο (2) γιατί με μάρανες τον πικραμένο (2)	Ένα νερό κυρά Βαγγελιώ ένα νερό κρύο νερό (2) κι από πούθε κατεβαίνει Βαγγελιώ μου η παινεμένη. (2)
Πάνω κι έρχομαι μα δε σε βρίσκω (2) βρίσκω την πόρτα σου μανταλωμένη (2)	Από γκρεμνό κυρά Βαγγελιώ από γκρεμνό γκρεμίζεται (2) σε περιβολάκι μπαίνει Βαγγελιώ μου η παινεμένη. (2)
Τα παραθύρια σου φεγγοβολούνε (2) ρωτώ την πόρτα σου πού πάει η κυρά σου; (2)	Ποτίζει δε- κυρά Βαγγελιώ ποτίζει δέντρα και κλαδιά (2) λεμονιές και κυπαρίσσια σαν τα όμορφα κορίτσια. (2)
Κυρά μ' δεν είναι δω πάει κει στη βρύση (2) πάει κει να πιει νερό και να γιομίσει (2)	

ΠΕΡΑ ΣΤΟΥΣ ΠΕΡΑ ΚΑΜΠΟΥΣ <https://www.youtube.com/watch?v=JtiFcjGsF24>

ΜΗΛΟ ΜΟΥ ΚΟΚΚΙΝΟ <https://www.youtube.com/watch?v=QeB-G4FeRd0>

ΕΝΑ ΝΕΡΟ ΚΥΡΑ ΒΑΓΓΕΛΙΩ <https://www.youtube.com/watch?v=AK93ruLAHoo>